

SZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok, újsz- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

A mai honvédség ötven éves.

Ma, 1918-ban ötvenedik éve van annak, hogy a honvédséget újból felállították.

Nem 1868-ban született meg valaképpen a honvédség; 1848 volt a születési éve. De mint tudjuk, a 48-iki honvédség két évi dicsőség, két évi ragyogás után letűnt a magyar égboltról. 18 évi nyugalom, síri pihenő után hívták új életre a honvédséget s ennek az újjászületésnek üljük az idén ötvenedik fordulóját.

Érdekes ma visszatekinteni azokra a viszonyokra, melyek közt a honvédség újjászületése megtörtént.

Sok akadály és nehézség támadt már az újjászületés előtt a reconcepció körül.

A bécsi hadvezetőség, az egész tábornoki kar, élén Albrecht főherceg-tábornaggyal, kedvetlenül nézte, bizalmatlanul fogadta a császári hadsereg jogi természetének a kiegyezés folytán kikerülhetetlen megváltoztatását. Nem volt tetszésükre, hogy az osztrák armádia ezentúl osztrák-magyar legyen, s ezenkívül a két állam saját külön honvédelemmel bírasson.

Hónapokig elhúzódtak a tanácskozások osztrákok és magyarok közt a véderő újjászervezése, a hadügyi törvényhozás kettéválasztása, a katonai adminisztráció megosztása s a két honvédség önállósága ügyében a nélkül, hogy az ellentétes álláspontok közeledni tudtak volna egymáshoz. Tán meg is hiúsul minden megoldási kísérlet, ha közbe nem lép I. Ferenc József az ő határozott óhajásával, hogy a kibontakozás ne nehezítették s valamely kompromisszumban történjék megállapodás.

Államférfiaink, sok erőfeszítés után, hozzájárultak egy kompromisszumhoz, mely szerint az első vonalban harcoló hadsereg legyen közös s a magyarországi kontingens, külön csapattestekben bár, de Ausztria csapataival szorosán, egységes vezetés alatt szerveztessék, — ellenben a második hadvonaltra tartalékkal Ausztria is, Magyarország is önálló honvédsereget állítson, mely külön külön parancsnokság alatt áll, nemzeti jellegű s csak háboru esetén rendelkezhet róla a közös fővezér.

Igy újult fel az 1868-iki törvény erejével az 1848-ki magyar honvédtörvény.

Andrássy Gyula gróf miniszterelnök vette kezébe a honvédtörvényi tárcát, államtitkárrá maga mellé birta a zseniális Kerkápoly Károlyt, a ki elsőrangú szervező tehetség volt, s mint ilyen, a honvédség első organizálásánál csakhamar a legjobban bevált.

A csapatkeretek hamar kialakultak s megindult a kiképzés munkája az egész vonalon. A király látható érdeklődéssel figyelte a fiatal zászlóaljok haladását. A legfelsőbb bizalom meghatóan megnyilvánult a zászlók kiosztásánál

a budai csapatnak maga Erzsébet királyné himzett zászlószalagot,

s magára vállalta a zászlóanyaságot, — ugyanazt tette Klotild főhercegnő s a pesti csapattal. Nem telt be másfél év s az új honvédség már manőverképes volt: a gödi hadgyakorlatnál a legfőbb hadur szeme előtt tette le az első szigorlatot s az uralkodó külön kéziratral fejezte ki József főhercegnek teljes elismerését és köszönetét.

A fiatal sereg azonban így, két fegyvernemre szorítatva, csonka volt s önálló hadműködésre képtelen. A honvédtörvény hozásakor az osztrákok félték bizalmatlansága megakadályozta azt, hogy nemzeti seregünk szervezett tüzésre s műszaki csapatokra is kiterjedhessen. De Andrássy gróf heves alkotó kedve és bátor kezdeményező ereje nem riadt vissza e téren merész kísérletektől sem. A francia-porosz háboruban szerepelt golyószóró ütegek magára vonta figyelmét s kieszközölte az uralkodótól, hogy az új fegyver hasznavehetőségét a magyar honvédcapatoknál kipróbálhassa. Megrendelt tiz mitrailleur-üteget, adott melléjük szolgálattevő legénységet, élükre néhány tisztet s alig félév múlva már ott manőverezett a Vérmezőn az első golyószóró üteg. Andrássy s néhány meghívott osztrák generális előtt, kik bosszus arccal, de azért helybenhagyólag integettek, mikor a miniszter a magyar csapat tanulékonyágát, a gyorsan elért szép eredményt hangos szóval magasztalta.

Voltak Andrássynak egyéb tervei is. Az járt az elméjében többek között, hogy jókor fegyver alá fogja a serdülő ifjuságot, tanuló zászlóaljakat szervezzen s a fiuk katonai neveléséről, a csapatmozdulatokban és fegyver fogásban való kiképzetéséről gondoskodjék. Egy új katonanemzedék lebegett szeme előtt, mely a nemzet visszaszerzett közjogának s a haza területi épségének bármely támadás ellen való védelmére ráteremjen, az alkotmányos király trónjának pedig erőteljes támaszul szolgáljon. Az első tanulózászlóalj hamar létrejött Pesten:

a főparancsnokságot az akkor még gyermek Rudolf trónörökös vállalta magára.

Volt is egy szemle a kivonult fiuk fölött a kis főherceg előtt, az udvar es miniszterek jelenlétében.

De jöttek aztán nehéz évek. Andrássy átvette a külügyek vezetését s Bécsbe költözött, avatatlán s gyengébb utódokra hagyván itthon az ő műve folytatását. Így jutott sokáig árvaságra a honvédtörvény s hervadt mindaz, a mi körülötte oly szépen virágzásnak indult.

Lónyay Menyhért a honvédelmi tárcát csak névleg látta el. Mikor Lónyay megbukott: Szilágyi József, az új miniszterelnök, gondoskodott külön honvédelmi miniszter-ről, Szende Béla személyében. De ez a termes torzonborz fejű, mord arcú, öreg táblabíró csak első látásra tudott külsőleg imponálni.

Alatta mentek a dolgok, ahogy lehetek. A törvény a honvédcapatokat legénységgel fukaron alimentálta. A tartalékosok bevonulása előtt és után egy-egy zászlóalj alig állt többől száz, egy-egy század 15—20 legénynél. Így csöpp erővel a csapatkeretek is alig voltak fenntarthatók.

Nem csoda, ha az osztrák generalitás honvédségünket mindinkább lekicsinyelni merte, a golyószóró ütegeket pedig, mint hasznavehetetlen lomot, rakodó tárukba tétetni rendelt.

Tétette a honvédség bajait a magyar államfinanciáá siralmasra fordult állapota. Volt olyan szorongatott pillanat is, mikor komoly idea gyanánt mérlegelték a költségvetés gyökeres összezsugorítását s a honvédségre költött milliók megtakarítását. Senyei Pál báró

Megnyilt az új

szűcs és szőrmeáru üzlet
 Rimanóczy-u. Z. Kolozsvári-palota

Raktáron tart elsőrendű szőrmekülönlegességeket, minden e szakba vágó munkálatokat szakszertűen elkészít. Elfogad átalakításokat és javításokat.

LEICHNER JÓZSEF

külföldön képzett szűcsmeister.

Egy tanuló felvétetik. Telefon

vezetése alatt a konzervatív ellenzék irány-
nyu tubuzgalmában

a honvédség eltörléséről tett
indítványt.

De ez a lépés messze túllát a célon s
maga után vont a nemzet neheztelését,
mely szeretettel csüngött a honvédintéz-
ményen.

Jobb napok köszöntöttek az intézményre
Ráday Gedeon gróf minisztersége alatt, ki
valaha az uralkodó szárnysegéde, bizalmasa,
s minden hatáskörben tettvágyó, komoly
sikerekre törő, ambiciózus ember volt.

Ennél is nagyobb lendületbe honvédsé-
günket Fejérváry Géza báró hosszú minisz-
teri érája hozta.

Ez intézmény többé nem az, a minék
50 év előtt szánták: területi tartalkhad
szervezetre, hanem valóságos nemzeti had-
erővé nőtte ki magát s egyenrangú a közös
hadsereggel, melylyel egy vonalban harcol
és majd a történelem mondja meg, mit kö-
szönhet neki a — monarchia.

Biharmegyében nem lehet rekvirálni.

579 katona helyett 15 csendőr.

Vasárnapi számunkban megírtuk, hogy
a közlélmzési miniszter által elrendelt
ujabb, szigorubb rekvirálást, amelynek a ren-
delet szerint e hó 3-án feltétlenül meg kel-
lett volna kezdődnie, mindeztideig nem lehet-
ett megkezdeni, mert a rekviráláshoz szük-
séges katonai erőt, 579 katonát mindeztideig
nem bocsátotta az alispán rendelkezésére.

Ez ügyben végre tegnap távirati értesít-
és érkezett Fráter Barnabás alispánhoz,
melyben a temesvári katonai parancsnokság
közli, hogy ezidőszent csak 15 csendőrt
tud a rekviráláshoz kirendelni. Biharmegye
17 járásában 15 csendőrrel nem lehet rekvir-
álni s ezért az alispán tegnap a következő
táviratot intézte a közlélmzési minisz-
terhez:

Közlélmzési miniszter ur
Budapest.

Utasítást kérek, mert katonaság
nélkül nem találok célszerűnek a
rekvirálás megkezdését, mert 15
csendőr 579 katona helyett semmi.

Fráter Barnabás,
alispán.

Biharmegyében előzőleg az átvevő bi-
zottságok által megejtett rekvirálás mindössze
800 vagon terményt eredményezett, amely
eredménnyel a közlélmzési miniszter nem
volt megelégedve s éppen ezért rendelte el
az újabb, szigorubb rekvirálást s éppen ez
eredménytelenség miatt intézkedett úgy, hogy
a rekvirálásoknál katonaság is segédkezzen.
A katonaságnak azonban most mégis vala-
mivel sürgősebb dolga van, mint a rekvir-
álás.

A munkapárt értekezlete. A nagy-
váradi munkapárthoz tartozó törvényhatósági
bizottsági tagokat felkérem, hogy a csü-
törtöki városi közgyűlés alkalmából szerdán,
január 9-én délután 5 órakor a Keresk.
Csarnok helyiségében tartandó párt-értekez-
leten minél nagyobb számmal megjelenni
sziveskedjenek. Nagyvárad, 1918. január 8.
Dr. Hoványi Géza elnök.

A munkaközvetítés és a szegényügy rendezése.

A szegényügy rendezése már a béke
idején is sokfelől sürgetett kérdés volt, a
háboru meg éppen a jövőre való tekintettel,
a legkomolyabb ügyek egyikévé tette. Ért.
hető tehát, ha Ugron Gábor belügyminiszter
bizonyára künn, a megyei adminisztrációban
fölmerült tapasztalatoktól is ösztönözve,
sürgősnek találta most a megoldás előkészít-
ését. Beavatottak értesülései szerint a jövő
javaslat is annyira elkészült a belügyminisz-
teriumban, hogy nemsokára szaktanácskoz-
mány alá bocsátja azt, s ezen megjelenik
Nagyváradról Eleméry Ferenc tanácsos is,
aki a szegényügyet évek óta tanulmányozza.
A tervezet szerint egységes alapon rendez-
nék a szegényügyet, még pedig olyan
irányban, hogy a felhasználható munkaké-
pességet gazdaságilag értékesítsék, ezzel a
köz-segély és közjótékonyág terheit részint
csökkentsék, részint rendszeresebbé, egyen-
letesebbé tegyék, ami elháríthatná a pauper-
izmus sok visszasságát és társadalmi ká-
rát is.

A háboru a sok nagy kérdés közt a
szegényügy kérdését is nemcsak jogilag, ha-
nem tárgyi tartalmával is közeli és sürgős
kérdéssé tette. A háboru befejezése után
csakhamar elő fog tűnni a társadalom egyik
rémletes képe, amelyet a háboru erkölcsi és
gazdasági rombolása teremt: a szegénység.
A hadbavonultak családjainak némi segítése
egyrészt, másrészt pedig a társadalom egy,
mindenesetre nagy osztályának gyorsan szer-
zett nyeresége, amelyben a nagy tömeg
termelő is részesegett, ma még eltakarja
valahogy a képet. Az érdeklődés is annyira
összpontosul a háboru közvetlen áldozatai
körüli, hogy nem ötlük általában szembe a
háttérben felterülő sivár kép. Mihelyt azon-
ban ez a közvetlen izgató érdeklődés meg-
szűnik, mihelyt a társadalomra most nehe-
zedő háborus nyomás eltolódik, elénk fog
állani a fenyegető valóság. De nemcsak
elénk fog állani, hanem tevőlegesen kielégi-
tést, sőt könnyű zsákmányt követel majd
attól a társadalomtól, amelynek egyrésze a
szegénység rovására gazdagodott meg. Két
nagy zavaró okkal kell szembeszállnunk, ha
a társadalmi egyensúlyt, jobbiztonságot, a
zavartalan gazdasági életet megvédelmezni
akarjuk. Az egyik ok erkölcsi, a másik gaz-
dasági. Számolnunk kell azzal, hogy amikor
az itthonmaradottak egyrésze, különösen a
rendes nevelés és fegyelem híján felcsepe-
redő fiatalság erkölcsi magaviselete is szem-
beötölőleg megingott s mindenfelé tapasztaljuk
a vagyonbiztonság ellen szaporodó merény-
leteket, a visszatérők egyrésze elszokva a
rendes munkától, hozzászokva a durvaság-
hoz, az emberi élet semmibevevéséhez, az
erőszakosság jogszerűségéhez, nem fog ne-
kik izleni a rendszeres, fegyelmzett munka.
Különösen azok lesznek hajlandók a dolog-
kerülésre, tehát a családok és a társadalom
terhére való megélhetes keresésére, akiket a
békeidőben is bizonyos kényszer hajtott
munkára. „Eltart engem az anyám!” vá-
szolt a ligeti csavargó.

Másrészt megint válságos napok állhat-
nak be azokra az egyénekre s velük egész
családjukra, akik akarnának ugyan dolgozni,
de részben elvesztették kellő gyakorlottságu-

kat, ügyességüket, részben nem találják meg-
rögtön a nekik való munkát s a hirtelen tá-
madt munkakereslet forgatagába kerülnek. A
családok segéye is megszűnik, sok nagy ke-
reset forrása bedugul, az új kereset forrásai
pedig csak fokozatosan nyílnak meg és sem-
miesetre sem a háborus normák között. Ez-
zel megint széles rétegben üti fel fejét a sze-
génység réme.

A rokkantak sorsa is átlag bizonyára
terhesebb lesz, így családok sorsa is. Szembe
kell néznünk tehát a megszorodott sze-
génység mentesítésének problémájával mind-
addig, míg a kereset általános emelkedésével
önmagától megszűnteti a szegénységet s
csak a tehetetlenekre szorítja a köz-segélye-
zés szükségességét.

A munkaközvetítést kell tehát más
alapra fektetni s a munkaközvetítés szerve-
zetét szorosabb összeköttetésbe kell hozni a
szegényügy vezetésével. Mert maga a meg-
felelő munkához jutás is félig-meddig meg-
szűnteti a szegénységet. A munkaközvetítő
pedig nem elégedhetik meg a regisztrálással
és az elhelyezéssel, hanem gondoskodni kell
a mikéntől is. Különösen a harcstérről viz-
szatérők számára kell alkalmazni és érvénye-
síteni a katonai vizsgálat mértékét. Nem elég,
hogy ennyi meg annyi lakatos, asztalos stb.
helyezhető el és kapjon alkalmazást, hanem
gondosan osztályozni kell, ki minő munkát
bir meg, *hogy aztán munkavállalása ne le-
gyen időleges*. Mert ha nem bírja a neki
utalt munkát, ismét kénytelen lesz bizonyos
ideig dolgahagyva lézengeni s utjában lesz
más alkalmas egyének, aki meg viszont
emiatt nem juthat megfelelő keresethez. Erre
a szempontra nálunk egyáltalában nem he-
lyeztek súlyt.

Ha kell, meg kell teremteni a hatósági
dologházak egész sorát. Nem policiális do-
logházakat, ahova csak a munkakerülőket
kényszerítik, hanem oly telepeket, ahol kere-
setet találhat minden ember, akinek éppen
nincsen alkalmazása, ahol nyugodtan bevár-
hatja, míg helyet talál, mert fenntarthatja
magát a munkanélküliség idején. Minden-
esetre hasznosabb eredménye lesz az ebbe
fektetett összegeknek, mintha ugyanezt meddő
segélyként kell kiosztani a munkanélküli sze-
génység között.

Reméljük, hogy a háboru után olyan fej-
lődés vár Magyarországra, amely még több
szorgos munkáskezet köthet le, mint ameny-
nyivel rendelkezünk. S ha ehhez hozzájárul
a helyesen megalkotott agkori ellátás bizto-
sítása, akkor elkövetkezik az a kor, amikor
a szegényügy nagyon csekély körre zsugoro-
dik össze s voltaképpen többé nem is lesz
szó szegényügyről. De addig kemény munka
vár az államra és társadalomra s azért kell
annak kemény végét már most megfogni.
Ugron Gábor nagyszabású akciója ezt je-
lenti.

Legujabb füzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni!
Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett)
Lelbchonek íólárban.
Telefonszám 827.

Trockij az orosz küldöttséggel Breszt-Litovszkba utazott.

Folytatják a tárgyalásokat.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszt-Litovszkából január 7-iki kelettel:

Az orosz delegáció tagjai ma délelőtt Trockijjal ideérkeztek.

Tegnap a teljes ülésen, amelyen az összes központi hatalmak megbízottai résztvettek, folytatták a tanácskozásokat az ukrajnai küldöttséggel.

Lloyd Georgenak

a nyugati front katonái adnak méltó választ.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Londontól jelentik, hogy politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak Lloyd George beszéde azon részének, amelyben kijelenti, hogy támogatója Franciaországnak az 1871. év előtti állapot visszaállítására irányuló igényét.

Rotterdam, január 7. Lord Landsdorone nyilatkozott Lloyd George beszédéről és kijelentette, hogy ez a beszéde megerősíti azt az alapelvet, hogy Anglia sohasem törekedett világnagyhatalom után, hanem arra, hogy a katonai hatalom tervétől elforduljon. — Egyetért a miniszterelnök nézetével, hogy igazságos és tartós béke csakis a Lloyd George által kifejtett három feltétel alapolhat. Ha Németország ezeket elfogadná, a tárgyalásokat mielőbb meg lehetne kezdeni.

Berlinből jelentik: Itteni politikai körök Lloyd George beszédét nem tartják elfogadhatónak a béketárgyalások alapjául. Beszéde leleplezése a legbrutálisabb imperialisztikus céloknak.

A Lokal Anzeiger írja, hogy Lloyd George beszéde a hazugságok áradata, melynek célja leplezni Anglia szándékát, melylyel Németország hatalmának szétzuzására tör. Lloyd Georgenak a méltó választ a nyugati fronton álló katonáink, valamint a buvárhajók fogják megadni.

A román front és Cserbacsev tábornok.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból táviratozzák: A pétervári távirati iroda jelenti: A román front sovjetjei Odesszában kongresszust tartottak, amelyen elhatározták, hogy megtagadják Cserbacsev tábornok főhadiszállásának elismerését. Tanácsolják a katonai bizottságoknak, hogy vegyék kezükbe a hatalmat abból a célból, hogy a román frontot az ellenforradalomtól megtisztítsák.

Tüzérségi harcok a nyugati fronton.

Berlin, január 7. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Yperntől keletre állásunk hajításban és az Arrastól és Peronné-től Cambrai felé vezető utak között egyes szakaszokon délután heves tüzérségi harcok fejlődtek. A Miette és az Aisne között, továbbá Omesstől kétoldalt és a Mosel nyugati partján

szintén fokozódott a tüzérségi és aknavető tűz. A gyalogság harci tevékenysége az állások előterében lefolyt felderítésekre szorítkozott.

Keleti harctér.

Semmi ujság.

Macedoniai harcvonal.

A helyzet változatlan.

Ludendorff, első főszállásmester.

Ludendorff lemondását a császár nem fogadja el.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Frankfurter Zeitung egy nyilván sugalmazott kirt közöl, amely szerint a császár minden esetre el fogja utasítani Ludendorff lemondását. A császárnak ezen állás foglalása a pártok álláspontján nem fog változtatni.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff-ügynökség jelenti 7-én este:

A fokozott tüzelési tevékenység az Yperntől északkeletre levő hajlásban folytatódott. A többi harctereken nincs ujság.

Leégett a Rimanóczy-butorgyár.

Tegnap este pont 6 órakor megszólalt a tűzoltóság telefonja s egy hang jelentette Nagy Károly tűzoltó szakaszparancsnoknak, hogy a Kolozsvári-utca végén levő Rimanóczy-műbutorgyár lángokban áll.

A telefonhir után a városi tűzoltóság két szerkocsival Lukács Ödön tűzoltófőparancsnok vezetésével azonnal kivonult. A rend fenntartásáról Jánossy rendőrkapitány gondoskodott.

Midőn a tűzoltóság a tüznél megjelent, a hatalmas gyárépület egyik szárnya már lángokban állott. A gyár legtűzveszélyesebb része, az ugynevezett fagözölde égett, amely arra a célra szolgál, hogy a benne felhalmozott fát gőz segítségével szárassza és így megmunkálásra alkalmassá tegye. A fagözölde tele volt ilyen szárított fával, amely minden részében, teljes egészében lángra gyulva, elpusztulással fenyegette az egész gyári épületet.

Lukács Ödön tűzoltófőparancsnok látva a fenyegető veszedelmet, kirendelte az autoszerelvényt is s intézkedésére a tűzoltóság mindenekelőtt az égő fagözölde szomszéd-ságában levő műhely megmentésére törekedett.

Nagy szerencse volt, hogy a szomszédos háztetőket vastag hóréteg fedte és hogy a vízvezeték bőséges vízzel és megfelelő víznyomással rendelkezett. E körülménynek és a szakszerűen vezetett fáradtságos munkának köszönhető, hogy a fenyegető tűz 8 órára lokalizálva volt. A szomszédos épületeket, valamint a gyár egyéb részeit sikerült megmenteni, de a fagözölde teljesen leégett.

A tűz keletkezésének okát a mai tűzvizsgálat lesz hivatva megállapítani. A kár egyelőre felbecsülhetetlen, a leégett épület, valamint a megsemmisült faanyag minden esetre tekintélyes összeget képvisel.

A tüznél egy súlyos baleset is történt, Nagy Károly tűzoltó szakaszparancsnok oltás közben egy lezuhanó gerenda homlokán súlyosan megsebesítette. A derék tűzoltót Lukács Ödön tűzoltóparancsnok autón szállította el.

Harctereinken nincs esemény.

Budapest, január 7. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Keleti harctér.

Fegyverszünet.

Olasz harctér.

Nem voltak különösebb események.
A vezérkar főnöke.

Fokozott buvárhajóharc.

Budapest, január 7. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: Egyik tengeralattjárónk eredményesen lőtte december 22-én a Földközi tenger felől Piombino kohót és olvasztó kemencéit.

Tengeralattjáróink legújabbán a Földközi tengeren 8 gőzöst és 3 vitorlást süllyesztettek el, összesen 3600 tonna tartalommal. Egyik elsüllyesztett gőzös municiót szállított Olaszországba. Tengeralattjáróink gyors és biztos munkáját bizonyítja, hogy a kísérő menetből 23 perc alatt 3 gőzöst lőttek ki.

Az ántánt hadicéljai.

Lloyd George nyilatkozata.

A bresztlitovszki delegáltak 10 napot szabtak az ántántnak, hogy járuljanak hozzá a béketárgyaláshoz. A tiznap elteltével jelentették Pétervárra, hogy hozzánk nem érkezett hír az ántántnak a béketárgyalásokhoz csatlakozásról. Ez közvetett kérdés volt az orosz kormányhoz, hogy oda érkezett-e bejelentés, sőt a legújabb hír szerint a központi hatalmak közvetlenül is megkérdezték a pétervári kormánytól, hogy nyilatkozott-e az ántánt a tárgyaláson részvételéről.

Minden jel arra vall, hogy az ántánt válasz nélkül hagyta az orosz kormány felszólítását s a tiznapos békeultimátumot úgy veszi, mintha meg se tették volna.

Az ántánt közvetett választ mégis adott. Szombaton nagy beszédet tartott Lloyd George angol miniszterelnök és beszéde keretében ismertette az ántánt hadicéljait, melyek elfogadásával az ántánt hajlandó békét kötni. Lloyd George most már sokkal engedékenyebbnek mutatkozik, legalább nem kívánja a német nép eltiprását, azonban a kárpótlást most is követeli.

Lloyd George beszéde válasz a szakszervezetek küldöttségének, akiknek megígérte, hogy nyilatkozni fog a háborús célokról.

A kormány felhívta az ország szervezett munkásságát, hogy legyen segítségére a hadsereg emelkedett hangulatának megtartásában, azért a munkásság képviselői jogosan megkívánhatják, hogy felvilágosítsuk hadicéljaink felől, melyekre értékes munkajerejüket fel akarjuk használni. Nem folytatunk támadó háborút a német nép ellen, amelyet vezetői arról győztek meg, hogy védekező háborút folytat azon népek ellen, melyek Németországot el akarják pusztítani. A német nép elpusztítása sohasem volt háborús cél. Mi vonakodva, készületlenül, önvédelemből csatlakoztunk a háborúhoz Európa általános jogainak védelmére. Németország valóban demokratikus alkotmány megteremtésével legmeggyőzőbben tudná bebizonyítani, hogy a régi katonai hatalom szelleme kimult ebben a háborúban, s ez megkönnyítené, hogy Németországgal demokratikus békét kössünk. De erről a német népek magának kell határozni.

Angliának számolnia kell a helyzettel s ennek alapján kell megállapítani Anglia és szövetségesei békefeltételeit s ezek a következők:

Belgium, Szerbia, Montenegró, Olaszország, Románia és a francia területek visszaadása s a jogtalanságok kárpótlása.

Anglia egész erejével támogatja a francia demokráciának *Elzasz-Lotharingiának* 1871. előtti állapotában való visszaállítására irányuló igényét.

Az *orosz demokrácia* csak akkor számíthat támogatásunkra, ha szövetségeseire tekintettel lesz politikája irányzásában. Más-kép Oroszország biztos katasztrófa elé néz.

Nyugat-Európa biztonsága szempontjából szükséges a *független Lengyelország* felállítása.

Ausztriában és Magyarországon *autono-*

miát követel az ott lakó nemzetiségeknek, s követeli az olaszok és az oláhok egyesítését. Nem ellenzi Törökország fennmaradását Konstantinápoly fővárossal, de szabad átjárást követel a Boszporuson.

A német gyarmatok visszaadása ügyében külön bíróság dönt.

Lloyd George meghatározta a béke alapfeltételeit is, melyek a következők: a szerződések sértetlensége, a népek önrendelkezési joga terület hovatartozásuk kérdésében és fegyverkezések csökkentése nemzetközi szerződések alapján.

A béketárgyalások e közben újra meg-

indultak s a Reuter-ügynökség jelentése szerint Trocki szombaton este Pétervárról az orosz békeküldöttekkel Breszt-Litovszkba utazott. Most már együtt lesznek ott mindazok, kik a tárgyaló hatalmak külügyeit intézik s így közvetlen tárgyalással könnyebben megegyezésre juthatnak. Trocki megjelenése azért is érdekes, mert ott találkozni fog az ukrán rada küldötteivel, akik a tegnapi teljes ülésen már tanácskozásokat folytattak a középponti hatalmak megbízottjaival.

Közöltük az orosz delegátusok táviratát, hogy a tárgyalásoknak semleges területre helyezése „megfelel a tárgyalások stádiumának”. Ez úgy hangzik, mintha a tárgyalások már annyira jutottak volna, hogy csak az aláírás van hátra, melyre illik egy semleges helyet kiválasztani. A Times jelentése szerint a maximálisták Bernt ajánlották fel, s tárgyalások színhelyéül, mert középponti fekvése lehetőséget nyújt az összes hadviselő államok szociálistáinak, hogy irányító befolyást gyakoroljanak a tárgyalásokra.

Január 15-től drágább lesz a telefon.

Életbelép a zóna-rendszer.

Az egyre érezhetőbb anyagihiány, a folyton dráguló s még beszerezhető anyagok, de jelen esetben a személyzet illetményeinek emelése is a kereskedelmi kormányt rákényszerítették arra, hogy a már régebben tervezett telefon-reformot sürgősen életbeléptesse. A vasut, a posta után a forgalom harmadik tényezője, a telefon is megdrágul.

Az e hó 15-én életbelépő reformot a következőkben ismertetjük:

Helyi és távolsági forgalom.

Folyó évi január 15-vel a környékbeli és törvényhatósági távbeszélő viszonylatokban a beszélgetések jelenlegi átalányozása megszűnik s e naptól kezdve csak átalányozott helyi és minden viszonylatban beszélgetésenként díjazott távolsági forgalom lesz.

Helyi forgalom alatt egy és ugyanazon község (város) helyi hálózatába kapcsolt állomások egymással váltott beszélgetéseit, *távolsági forgalom* alatt pedig egyes helyi hálózatok állomásainak más helyi hálózatok állomásaival váltott beszélgetéseit kell érteni.

A helyi forgalom díjai.

I. 100-nál több előfizetővel bíró hálózatban 240 korona.

Főállomás.

Nyilvános jellegű helyiségek:

mint: vendéglő, kávéház, cukrázda, bodega, borzó, étkezőhelyiségek, színház, orfeum, fürdők, szállodák, egyesületek, klubok stb. és egyéb nyilvános helyiségek, ha a telefon a helyiségnek a közönség által használt részében van felszerelve 360 korona.

Díjkezdvményes állomások:

Teljesen elkülönített, illetve magán lakással össze nem függő hivatalos helyiségben berendezett telefonok után jelenleg is díjkezdvményt élvező hatóságok, hivatalok és jótékony célu közintézetek stb. 120 kora.

II. 100-nál kevesebb előfizetővel bíró hálózatokban e díjak 120, 240, illetőleg 60 korona.

Távolsági forgalom. (Tona rendszer.)

I. Zóna 0—25 kilométerig 25 fillér.

II. zóna 25—50 kilométerig 50 fillér.

III. zóna 50—100 kilométerig 1 korona.

IV. zóna 100—200 kilométerig 2 korona.

V. zóna 200 kilométeren felül 3 korona.

A díjtételek háromperces beszélgetések után esedékesek, sürgős beszélgetésért ezen díjaknak háromszorosa fizetendő.

Azt, hogy a felhívott állomás melyik zónában fekszik a távbeszélő központok a „Távbeszélő díjmutató” alapján állapítják meg és bárkivel készségesen közlik.

Ha valaki a megváltozott díjtételek mellett távbeszélő állomását megtartani nem kívánja, köteles ezt a távbeszélőközpontnak 1918. január 31-ig írásban bejelenteni, amely az állomás leszerelése iránt intézkedni fog.

Papp György halála.

Az Uri-utcai Papp házra szállott a fekete lobogó, s a Biharmegyei Nemzeti Kaszinó is kitűzte a gyász szomorú jelét. Papp György földbirtokos 84 éves korában meghalt. Hajdan egyike volt a legelőkelőbb legtiszteltebb kereskedőknek, azután évtize, de munkája után nyugalomba vonult s szépcsaládjával foglalkozott. Leányai: Papp Anna özvegy Biszterszky Elemérné, Papp Gizella Reck Gézáné, Papp Aranka, veje: Reck Géza, unokái: Hillwig Osvaldné Reck Tucs, Biszterszky Erzsike és Biszterszky Elemérke, Hillwig Ozsvald unokaveje s széleskörű rokonság gyászolja az elhunytat, akinek temetése ma, kedden délelőtt 10 órakor lesz Uri-utca 23. számú háznál, görög keleti szertartás szerint, de *görög nyelven*.

A családi gyászjelentés a következő:

Özvegy Biszterszky Elemérné Papp Anna, Reck Gézáné Papp Gizella és Papp Aranka úgy a magok, mint az összes rokonság nevében mély fájdalommal és megtört szível jelentik, hogy forrón szeretett édesapjuk, illetve nagyapa, após és rokon Papp György földbirtokos áldásos életének 84-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után f. hó 6-án d. e. 9 órakor nemes lelkét az Urnak visszaadta. Felejthetetlen drága halottunk földi maradványa f. hó 8-án d. e. 10 órakor fog görög nyelven tartandó görög keleti szertartás szerint a

gyászánál (Uri-uta 23) beszenteltetni és a Rukovszky-temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Nagyvárad, 1918. január 6. Béke lengjen porai felett! Reck Géza veje. Hillwig Oswaldné sz. Reck Tucs, Biszterszky Erzsike, Biszterszky Elemérke unokái. Hillwig Oswald unokaveje.

Megbénítják a város közéletét.

**Tizenöt vagon savanyított káposztát
lefoglalt a miniszter.**

Az Országos Közéletügyi Hivatalnak, majd később szervezett közéletügyi miniszteriumnak Nagyvárad város közéletűzésével kevés baja volt, mert itt Lukács Ödön főjegyző a városi közéletügyi ügyosztály megszervezését olysn körültekintő gondossággal vitte keresztül, hogy a közéletűzés ellátása simán, minden nagyobb zavar és fennakadás nélkül történt.

Az elmúlt év elején redukálták a Nagyváradnak kiutalt lisztmennyiséget, de Nagyvárad egy napig sem volt liszt nélkül, ami pedig a szomszéd városokban többször előfordult. Pedig Nagyváradnak az óriási számban ide menekülteket is ellátni kellett s az országos közéletűzési központ ezekről nem gondoskodott.

Ez csak a legmészebb menő takarékosággal volt elérhető.

Ernek dacára Nagyvárad városát mint mostoha gyermeket kezelte úgy az Országos Közéletügyi Hivatal, mint a közéletűzési miniszter és a központok részéről.

Annak idején Lukács Ödön főjegyző kérte az országos Burgonya Központot, hogy a Nagyvárad város közéletűzése részére szükséges burgonya beszerzésére adjon engedélyt. Az engedély kiadását azonban megtagadták, s ezért nem volt több ízben hosszú ideig burgonya Nagyváradon.

Hüvelyesek: bab, borsó, lencse stb. kiutalását kérte a város közéletűzési ügyosztálya, sőt azt is kérte, hogy saját maga szerezhesse be az említett fűzélékeket. Erre az engedélyt nem kapta meg, de azért az 1917. évi termésből sem utaltak ki egy szem sem.

Egyáltalában hét hónap óta liszten, cukron és két vagon burgonyán kívül semmiféle élelmiszert nem kapott kiutalás révén Nagyvárad városa.

De történt más, ami a város közéletűgének közéletűzését egyenesen megbénítja.

Lukács Ödön főjegyző még a nyár végén előnyös ár mellett lekötött 15 vagon savanyított káposztát, hogy pótolhassák némileg a hüvelyesek hiányát. A 15 vagon káposztát most kellene ideszállítani. Az közéletűzési ügyosztály óriási költséggel gondoskodott a szállításhoz hordókról. A káposzta azonban most már nem érkezik Nagyváradra, mert a közéletűzési miniszter egyszerűen mind lefoglalta. Így nem lesz a közéletűzés részére sem hüvelyes, sem káposzta s a kufároknak lesz utalva Nagyvárad közéletűsége, a kik már is óriási áron adják a savanyított káposztát.

Az új év azt a meglepetést is hozta, hogy megérkezett már a leirat arról, hogy legközelebb leszállítják Nagyvárad eddigi liszt-kontingensét s lehet, hogy már februárba kevesebb lisztet kap Nagyvárad város

közéletűsége. Ez annál jobban megnehezíti a közéletűzését, mert hüvelyes egyáltalán nincs s a közéletűség jobban rá van utalva tészta-neműekre.

Mindezek a dolgok igen alkalmasak arra, hogy Lukács Ödön főjegyző buzgólkodásának, ambíciójának szárnyát szegjék, ami pedig mérhetlen kárral járna az egész közéletűsége.

A fentebbiek kapcsán szükségesnek tartjuk még, hogy rámutassunk egy ferde kinövésre, amely közéletűségünknel mindjobban tapasztalható.

Nyíltan hangoztatják, hogy ha valakinek a legesekélyebb dologra van szüksége feltétlenül célt ér, ha Lukács Ödön főjegyzőhöz fordul. Ő meghallgat mindenkit és senkit nem bocsát el üres kézzel.

Ez amíg egy részről jellemzi Lukács Ödön jószívét, másrészt lehetetlen állapotokat teremtett már eddig is s megbénítja a főjegyző működését, sőt féltő, hogy előbb-utóbb megörli az ő munkakedvét és munkabírását is.

Annyira fejlődött ez a dolog, hogy naponta száznál többre rug azon leveleknek száma, amelyben élelmiszert kiutalását kérik a főjegyzőtől. Már ezek a levelek elveszik a főjegyző idejének jórészét.

Továbbá nincsen a napnak olyan szaka, hogy a főjegyző előszobája ne lenne tömve, akik arra várnak sokszor óraszámra, hogy beszélhessenek a főjegyzővel.

Igy azután a rendes hivatalos időben nem jut ideje, hogy sokoldalú és fontos hivatalos teendőivel foglalkozzék.

Megkísérelte Lukács Ödön, hogy az esti órákat, sőt az éjjel egy részét is hivatalában tölti, amikor nyugodtan dolgozhat. Alig van nap, hogy esti 9 óra előtt elhagyná hivatalát. Célt azonban ezzel sem ér, mert még este 9 órakor is felkeresik hivatalában, hogy kérésüket elintézzék.

Ez nemcsak tapintatlanság hanem egyenesen képtelenség.

Segíteni kell ezen mielőbb és pedig erélyesen. Végre is egy főtisztviselő egész idejét nem lehet apróbb kérelmekkel teljesen lefoglalni.

Ítélet a Grátzer perben.

Temesvárról jelentik: A temesvári hadosztálybírószék több napi tárgyalás után kihirdette ítéletét Grátzer Lajos százados, nagyváradai tüzoltó főparancsnok bűnügyében.

Grátzer Lajos a debreceni katonai rendőrségnél teljesített szolgálatot. Egy alkalommal a kaszinóban magas tételekben házárdjátékot játszott és elvesztette minden pénzét. Hajnal felé átment a katonai rendőrség irodájába és a pénzeszekrényből több ezer korona hivatalos pénzt vett magához. A pénzzel visszament a kaszinóba és újból játszani kezdett. A hivatalos pénzzel nemcsak a veszteségét nyerte vissza, hanem még jelentékeny összeget is nyert.

Reggel a katonai rendőrségen észrevették, hogy a hivatalos pénzből hiányzik. Egy altiszt, aki reggel látta Grátzert az irodában, ezt a tapasztalatát közölte a katonai rendőrségnek alezrederesi rangban levő parancsnokával, aki kétszer is átküldött a kaszinóba Grátzerért, de a százados nem jött el. Dél-

felé két tisztársa jelent meg a kaszinóban és ezek társaságában Grátzer, aki ittas volt, átment az alezredereshez. A hiányzó hivatalos pénzt nyomban visszatérítette.

A százados ellen a temesvári hadosztálybírószék betörés és sikkasztás büntette miatt indult meg az eljárás. Több napi tárgyalás és több tanu kihallgatása után a hadosztálybírószék a századosot a betörés és sikkasztás vádjától felmentette, ellenben bűnösnek találta ittaság és házárdjáték miatt és ezért Grátzer Lajos két hónapi fogházra, 300 korona pénzbüntetésre és a hadsereg kötelékéből való elbocsátásra ítélte.

A bíróság a fogházbüntetést az elszüvenedett vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

Nagyváradról vitte a századosokat.

Mese a főhadnagyról.

Az egri rendőrségen éhség sztrájkba kezdett egy csinos tolvajleány, aki egy nagyváradai főhadnagyra hivatkozik, mint alibi tanura.

Az egri házakat jóideje zavarja egy vakmerő besurranó tolvaj, aki igen nagy ügyességgel szed össze pillanatok alatt mindent, ami értékes akad egy-egy nyitvafelejtett szobában. A tolvajt látták egyes helyeken, karcu, fiatal leánynak irták le, aki igen nagy gyorsasággal tűnik el a betörései után. Több meglopott asszony egész határozottsággal állította, hogy rá tudna ismerni a betörőre.

Egy kis cselédlány végre felismerte a vakmerő tolvajnt, akinek a bűnlistája rohamosan szaporodott, annyira, hogy a rendőrség külön felhívásokban figyelmeztette a közéletűséget az óvakodásra és a védekezésre ellene. A cseléd szölt a poszton álló rendőrnek, azután a tolvajleány elé került és rákiabált:

— Betörő! Fogják meg!

A leány hirtelen megfordult és egyenesen a rendőr karjaiba ugrott. Káli Erzsébet, 19 éves, foglalkozás nélküli, boconádi születésű leány volt, aki hetek óta fosztogatta a várost. Jól öltözött, jól élt és igen sok pénzt találtak nála, — a pénztárcájából is kikerült 120 korona.

Mindent tagadott. Tamássy Pauláék cselédje ismerte föl, — a kárvallottak legtöbbször rávallott, ő azonban makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy csak december 26-ika óta van egerben, azelőtt hónapokig Nagyváradon élt, onnan hozta a századosokat is.

A vakmerő leány hivatkozott is egy nagyváradai főhadnagyra, aki majd készséggel tesz tanubizonyságot arról, hogy ő még december 24-én is Nagyváradon volt, így nem lopkodhatott Egerben semmit. A rendőrség átírt Nagyváradra, de nem adhat hitelt a vallomásnak, mert a leányt sokan felismerték a károsultak közül.

Káli Erzsébet, mikor látta, hogy egyáltalán nem hiszik el a szavait, kijelentette, hogy ő itten fog éhen pusztulni, egy falatot sem eszik többet. Ezt az ígéretét be is tartotta eddig, lehetetlen belégyömmöszölni az ételt, de eddig jól bírja a koplalást. Ha azonban így folytatja, orvost hívnak hozzá és a mesterséges uton való táplálkozással s

megkóstoltatják. A leányt külön helyezték el, mert félnek attól, hogy a példája ragadós lesz és egyszerre a rendőri fogház összes lakói megkezdik az éhségsztrájkot.

A jogász-kabaré műsora.

Most már befejezett tény, hogy a jogász ifjuság vigkabaré-estéje 12-én, szombaton fog lezajlani a Kath. Kör nagytermében.

A kabaré vigalmi bizottsága: Kakas István elnök, Soltész Kálmán, Moldoványi László, Géczy Elemér pénztáros és Jármay György ellenőr. A rendezőség tagjai pedig: Fráter József, Grünfeld Emil, Kovács Oszkár, Markovits László, Papp Károly, Rack Kálmán, Robelly Tibor, Sztarill Ferenc és Verján Miklós joghallgatók.

A kabaré változatos, érdekesnek ígérkező műsora a következő:

1. Prológ. Irta Sas Ede. Elmondja Rack Kálmán.
2. 2001. Tréfa. Irta Fráter József, zenéjét szerezte Papp Károly. Előadják: Soltész Kálmán, Moldoványi László és Papp Károly.
3. Stancák. Előadják Kakas István és Rack Kálmán.
4. Lovagom . . . királyom . . . Irta Fráter J., zenéjét szerezte Papp K.
5. Közös fürdő. Énekli Kálmán Mancsi, a Szigligeti-színház tagja.
6. Tánckettős. Előadják Örömy Lola és Mancsi urleányok.
7. Kuplók. Énekli Papp Károly.
8. A bűvös szék. Tréfa, írta Karinthy Frigyes. Szereplők: Kálmán Mancsi, Kakas István, Soltész Kálmán, Markovits László, Moldoványi László, Fráter József, Papp Károly, Grünfeld Emil és Rack Kálmán.
9. Kellemes meglepetés.

Az egyes számokat Fráter József konferálja be.

A helyarákat a következőkben állapította meg a rendezőség: zsölye 3 K, földszinti ülőhely 2 K, erkély 1 K, állóhely 60 fillér. Felülfizetéseket a jogakadémiai mensa és a hadiárva javára köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázza a rendezőség.

A belépti jegyeket szerdától kezdve a Hegedüs Hirlapiroda fogja árusítani.

..HIREK

A Kath. Kör háborus délutánja.

Vasárnap a Katholikus Kör nagyszabású és magas nivóju háborus délutánt rendez a Szent László teremben. Az ünnepély tiszta jövedelmét a Kath. Növédő Egyesület anya- és csecsemővédő intézetének gondozásában álló hadiárva és hadbavonultak családtagjai javára adományozza a Kör.

A műsor, mint a Kath. Kör ünnepélyeinél a közönség már megszokta, változatos-ságával és színvonalával egyaránt kimagaslik. A hávédenekar Scharf Károly karnagy vezetésével bizonyos ismét nagy vonzerőt fog gyakorolni.

A koncertjellegű ünnepély kimagasló száma lesz Lóránd Edith hegedűművésznő klasszikus játéka, a ki a honvédenekar kíséretével mesterének Hubay Jenőnek egy gyönyörű művét fogja előadni. Ezenkívül Paganini a hegedűkirálynak első hegedűversenyében fogja bemutatni ragyogó művészetét.

Aktuális esztétikai előadást tart dr. Kovács Lajos, a premontrai főgimnázium kiváló igazgatója, aki rövid idő alatt vonzó egyéniségével már a legszélesebb körökben népszerű.

Közreműködik az ünnepélyen Bihari Ákos is, a magyar szavaló művészetnek ez a nagynevű reprezentánsa, a kinek fellépte mindig nagy közönséget vonz.

A nagysikerűnek ígérkező koncertre már most válthatók a belépti jegyek a Kath. Kör háznagyánál.

Zsölye 3 kor. Támlásszék 2 kor. Erkély I. sor 2 kor. a többi sor 1 kor 50 fill. Állóhely 1 kor. Felülfizetések a jótékony célra köszönettel fogadtnak. A hangverseny kezdete d. u. 6 órakor.

*** A polgármester Budapesten.** Rimler Károly polgármester tegnap délelőtt Budapestre utazott. Első sorban is a városi villamosmű. de a többi közművek szén-szükségletének biztosításának sürgőssége miatt utazott fel a polgármester, de egyben tárgyal a Nagyváradon tartott új sorozás indokai és eredményéről, amely összefügg a városi katonai ügyosztály ok nélküli méltatlan meghurcolásával. — Ezenkívül néhány fontos közéleti ügyben jár el a polgármester, aki szerdán érkezik vissza Nagyváradra.

*** Személyi hír.** Dr. Hoványi Géza udvari tanácsos, országgyűlési képviselő tegnap délután Nagyváradra érkezett.

*** Görög orosz karácsony.** A görög orosz vallásuk tegnap ünnepelték karácsony első napját. Templomaik megteltek áhitatoskodó hívekkel, akik résztvettek az ünnep alkalmából tartott ünnepi istentiszteleten. Ma ülik az ünnep második napját s ma is ünnepi istentiszteleteket tartanak a szokott időben.

*** A hadügyi albizottság ülése.** Bécsből jelentik: A delegáció hadügyi albizottsága az eddigi tervek szerint január 14-én ülést tart.

*** Dr. Magyar Lajos főtörzsorvos előadását,** melyet vasárnap kellett volna megtartani, közbejött akadályok miatt f. hó 9-én, szerdán este félőtkor tartja meg. Lukachich tábornok így értesítette táviratban a rendezőséget. A doberdói fensik látképét, a Monte San Gabrielén lefolyt véres harcok fényképfelvételeit vetíti vászonra és tart hozzá igazán elsőrendű előadást. Dr. Magyar, akit az Urániában már a budapesti közönség meghallgatott és igen hízegő nyilatkozatok jelentek meg róla a fővárosi lapokban. Az iskolák igazgatóságai ezuttal újra felkérték a rendezőséget arra, hogy a tanuló ifjuságot az előadás megtekintésére hívják fel. Szívesen áll a rendezőség rendelkezésére bárkinek, aki csoportjegyek biztosítása iránt hozzáfordul s ezt a 262. számú telefonon bejelenti. Jegyek a Hegedüs hirlapiródaiban kaphatók. Helyárak: Zsölye 3 K, Támlásszék 2 K, Erkély I. sor 2 K, a többi sorok 1 K 50 fillér, Állóhely 1 K. Az előadás a Katholikus Kör Szent-László termében szerdán délután félőtkor kezdődik.

*** Halálozás.** Özv. péterfalvi Juhász Lászlóné sz. Fekete Mária, élete 37. évében elhunyt. Temetése ma, kedden délután 3 órakor lesz a Csengery-utca 24. számú háztól.

*** A Népszövetségi Hitelszövetkezet** január 1-én megnyit hatodik évtársulata a közönség hatalmas érdeklődése mellett folytatja jegyzéseit. Jeleztük, hogy a múltkorai befizetési napon ezernél több új tag jelentkezett, akik részjegyeket jegyeztek. A tegnapi befizetési napon újra oly tömegesen jelentkeztek új tagok, hogy számuk megközelítette az ezret. Az új tagoknak ez a tömeges részjegyzése nemcsak a Népszövetségi Hitelszövetkezet nagy népszerűségét igazolja, de a szövetkezeti eszme hódítását is, mely lehetővé teszi, hogy kis emberek is tőkét gyűjtsenek megtakarított filléreikből.

*** Kiegészítő vizsga önkéntesi kedvezményre.** A honvédelmi miniszter rendeletet közöl, amely szerint, azok, akiknek katonai szolgálatok megkezdésekor a feltételes egyévi önkéntesi kedvezményre nem volt igényük, utólagosan sem szerezhetik igényt a feltételes egyévi önkéntesi kedvezményre.

A kiegészítő vizsgára való bocsátás tekintetében bizonyos engedmények adatnak és pedig kiegészítő vizsgára bocsátják azokat, akik még nincsenek önkéntes belépés alapján 3 vagy 2 évi szolgálatra felavatva, továbbá az 1894. vagy valamely fiatalabb születési évfolyamba tartozók (ha azt az osztályt, illetőleg évfolyamot, amelynek elvégzése alapján a kiegészítő vizsgára való bocsátásra igényt szereznének, mint rendes tanulók látogatták, vagy eredménnyel elvégezték), végül azok, akik a katonai szolgálat tartama alatt csak egygyel magasabb osztályba vagy évfolyamba léptek.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Tóth Sándor 4. honvédegyalozredbeli tart. hadnagyot a 3. osztályu hadiékítményes érdemkeresztel tüntette ki. — Ujlag másodsor a legfelső dícsérel elismerésben részesült Kohout Radim 70. gy. e.-beli százaos, Rejtő Imre 37. gy. e.-beli, Bernstein János 70. gy. e.-beli tart. hadnagyot, Krämer József 70. gy. e.-beli tart. főhadnagyot, Berencz György 70. gy. e.-beli tart. főhadnagyot, Sárdi Tibor 7. huszárezredbeli századost és Kargl Rezső 70. gy. e.-beli századost az ujlagos legfelső dícsérel elismeréssel tüntette ki a király.

*** Dr. Berkovits René és családja keresztyén lesz.** Dr. Berkovits René ezredorvos és családja a napokban az illetékes rabbinál bejelentették, hogy a zsidó vallásból kilépnek. Értesülésünk szerint Berkovitsék reformátusok lesznek.

*** A Tiszántuli Méhészegylet tanfolyama.** A „Tiszántuli Méhészegylet“ méhészeti tanfolyama, melyet Nemes Győző méhésztanár vezet, ezentul szerda helyett kedden délután 5—6-ig tartatik meg, a földmívelésügyi miniszteri kirendeltség tanácsstermében Rákóczi-ut 36. — Az egyesület összejövetelei, amig a tanfolyam tart, ugyanezen a helyen a jelzett napokon 6—7-ig lesznek.

*** Az Állat- és Takarmányforgalmi rt. kirendeltsége Nagyváradon,** mint a körzetébe tartozó megyék központjában megkezdte működését. Az intézmény a m. kir. földmívelésügyi miniszterium rendelete folytán kizárólagos joggal bír arra, hogy az ország területén a cs. és kir. hadügyminiszterium részére vágómarhákat vásároljon. A bevásárlásokat eddig a cs. és kir. Vágómarhabevásárlási központ eszközölte, amely most az Állat- és Takarmányforgalmi rt.-ba oltat be. A kirendeltség pénzügyi műveleteinek lebonyolításával a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagyváltadi fiókja bizatott meg.

*** Névváltozás.** Iványi László megegyezemi hallgató, Iványi Imre, Iványi Károly főgimnáziumi tanulók és Iványi Irénke megegyezemi miniszteri engedéllyel adapció folytán „Balogh“-ra változtatták.

* **Új törvényszéki bíró.** Kuhn Elek debreceni ítélőtáblai jegyzőt a nagyváradai királyi törvényszékhez törvényszéki bírónak nevezték ki. A kinevezést a hivatalos lap mai száma fogja közölni.

* **Elfogták a hűvösvölgyi rablógyilkost.** Budapesti tudósítónk jelenti: A katonai rendőrség a Dob-utcában razzsiát tartott, amikor is egy fiatal embert gyanusnak talált és igazoltatott. A gyanus ember azt állította, hogy igazolványai otthon vannak, mire a rendőrség hazakísérte. Az előmutatott igazolványok között volt egy Zakár Ferenc névre szóló katonai igazolvány is, amelyről megállapították, hogy a hűvösvölgyi gyilkosságból származik, melyet a gyilkos magával vitt. A vallatások során kiderült, hogy a fiatal ember Vitárus István, akit a hűvösvölgyi gyilkossággal gyanúsítottak s aki a gyilkosságot később be is ismerte.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Kny Katalin néhai Kny Antal kanonok nővére e hó 7-én rövid szenvedés után 88 éves korában meghalt. Temetése e hó 9-én d. e. 9/4 9 órakor lesz Szigligeti-utca 5. sz. gyászszobából.

* **Katonatisztek felmentése.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszterium 32375. eln. sz. leiratra való utalással értesítjük az érdekelteket, hogy a hadseregőparancsnokságnak értesítése szerint a tisztekben fennálló nagy szükségletre való tekintettel a jövőben még esetleg szükségletű tiszti felmentések csak abban az esetben lesznek fogadhatók, ha minden egyes felmentendő helyett egy már felmentett oly tiszt bocsáttatnék a hadseregőparancsnokság rendelkezésére, aki a felmentendővel legalább is azonos fokú szolgálathoz való alkalmassággal bír. Nagyvárad, 1918 január hó 7. A nagyváradai Kereskedelmi és Ipar-kamara: Sztarill Ferenc sk. elnök, h. Dr. Sarkadi Lajos sk. titkár.

* **Az öreg kapus halála.** A királyi törvényszéken fekete lobogó jelzi, hogy Kimpál Lőrinc, a törvényszéknek hosszú éveken át kapusa, meghalt. Az elhunyt nevezetes volt megbízhatóságáról s arról, hogy a vidékieket készséggel igazította utba. Régióta betegeskedett s a halál szenvedéseitől váltotta meg.

* **Gimnázium, reál és polgáristákat felvételi és javítóvizsgákra felelőséggel előkészít Guttman S. Magyar-u. 9. sz.**

* **Sonka és huspácoláshoz só kapható a Csillaggyógyszertárban.**

Színház.

Heti műsor:

Kedden: Ártatlan Zsuzsi.

Szerdán: Névtelen asszony.

Csütörtökön: Gólem.

Pénteken: Obsitos.

Szombaton délután: Bánk-Bán.

Szombaton este: Gólem.

Vasárnap délután: Tavasz és szerelem.

Vasárnap este: Tessék szellőztetni. Bohózat. Bemutató előadás.)

A **Névtelen asszony.** Az idény egyik legszenzációsabb hatású drámai bemutatója a Névtelen asszony volt, amelyben Gazdy Aranka egyik legjelentékenyebb művészi sikerét aratta. Kitérő szerepe van a darabban Bihari Ákosnak és a védőügyvédet Váradai Lajos játssza. A Névtelen asszony szerdán tölti be a műsort.

A **Gólem.** A gyönyörű keleti motívumú zeneszámokkal teli Gólem előadását csü-

törtökön este ismétli meg a színtársulat. A címszerepet Bihary Sándor énekl, a fő nő szerepben Kovács Margit és Vigh Manci lépnek fel, pompás szerepe van Tompa Bélának és a rabbit a férfikar egyik leghatalmasabb hangja: Molnár Rezső fogja énekelni.

NYILTÉR.

Karácsonyi árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8.-
Majolika gyümölcs állvány	8.-
Majolika talca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcs készlet	8.-
Vizes készlet csiszolt üvegből	8.-
Boros	8.-
Likör	8.-
Söröskészlet színes aranyozással	8.-
Boroskészlet színes	8.-
Vizeskészlet színes	8.-
Liköröskészlet színes	8.-
Befőtteskészlet kristály fehérr	8.-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8.-
Majolika fali sótartó színes	5.-
Majolika vizeskanos színes	5.-
Kenyér kosár színes üveggel	5.-
China ezüst cukortartó	5.-
China ezüst gyümölcs állvány	5.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfák	5.-
Majolika dísz figura	5.-
Porcellán főzőlábos	5.-
Porcellán főzőfák	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	25.-
Kávéskészlet színes aranyozással	25.-
Feketes készlet színes aranyozással	25.-
Rhédlőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	70.-
Hidegfejtő készlet sz. aranyozással	35.-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	25.-
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25.-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő	25.-
Teás pohár China ezüst foglatban	8.-
Teás csésze szin. finom aranyozással	8.-
Kávés	8.-
Köpöcsésze	8.-
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt vízartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVÉREK

Üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és dísznőru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főosztály: Felvétel: Dr. ERŐS ALADÁR Dr. PAPP KÁROLY

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függedly, kézimunka, kelegye nőmüek tisztítása. Fokete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

Kalmezfestő, vegytisztító és gőzmosógyműhely Nagyvárad.

Gyár telefon es. 84. Felvételi díjlet 14-89.

Értesitem

a t. hölgyközönséget, hogy kozmetikai műtermembe bevezettem a **hölgyfodrászatot** Póloskegy a jó hírű hölgyfodrász szakemberi vezetésével. Minden hajmunkát parókát a legmodernebb kivitelben készítek. Hajfestés minden színben. Ondoláció K 250. Hajmosás K 2. Arcápolás, manikűr, hajszáledés villannyal utánadrvés nélkül. Arc üdítés vizitenként 5 kor. Deák Ferenc-u. 7. I. em.

HIRSCHFELD VILMA.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

VISZKETE

rüh, sör, ótvár, sebek és mindennemű bőrbajokat gyorsan és biztosan gyógyít a

BORÓKA KENŐCS

Nem piszkít és teljesen szagtalan. Kis tégely ára 3 kor, nagy tégely ára 5 kor, családi tégely ára 9 korona. Hozzávaló szappan 5 kor.

KÉSZITI:

Gerő Sándor

gyógyszerész. Nagykőrös.

Nagyváradon kapható: Csillag gyógyszerár, Irgalmasrend gyógyszerár Kain Eszter, Németh Pál, Dr. Rácz és Vadász, Reisz István, Szent-Antal gyógyszerár, Csand. Endre és Zsigmondovits Géza gyógyszerárakban.

ALABÁSTROM pipere szappan.

Legjobb és legfinomabb pipere szappan főleg azon körülménynek köszöni nagy közkedvését és jó hírnevét, hogy a legtisztább és legjobb anyagból készül s tartós és kellemes illattal használatban különös enyheség és dus fehér habja által tűnik ki, miért is a bőr tisztálanságát eltávolítja s annak egyúttal szép üde kinézetét és bársonyszerű simaságát kölcsönöz, éppen ezért a legelőkellőbb körökben is rendkívül elvan terjedve.

1 darab ára 7 korona.

Különféle igen finom pipereszappanok:

Ibolya, gyöngyvirág, róza, orgona, borax.

Nagy kerek angol szappanok.

Illatszerek kimérve és eredeti üvegekben.

!! KÖLNIVIZEK. !!

Parfüm Casetták karácsonyra és éjvára hölgyeknek legalkalmasabb és legszebb ajándék

kapható:

NÉMETH PÁL

„Arany-Kereszt” gyógyszer-tárában Nagyvárad

Szent László-tér, városháza mellett.

Vidéki rendeléseket azonnal küldök!

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet VI-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1918. január 1-én a VI-ik, új évtársulatát nyitotta meg.

Az előbbi üzletek, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel folynak. Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 20 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{3}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betéje arányában részesedik.

Az eddigi évtársulatoknál a nyereségrészesedés jóval magasabb volt, mint bármely takarékszövetkezetnél.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat log magasabb kamattal kamatoztatja. Tökéletesen fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, hogy felvétel végett szövetkezetünk helyiségében, vagy a csoportvezetőknél mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatósága.

Betűszedő tanulóknak
fiu és berakó tanulóknak
leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

1918. január 1-én kezdődik új ker. tanfolyam hölgyek részére gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

! ALKALMI VÁSÁR !

Selymek, kaszirok, női fehérneműk, szőnyegek, nagyválasztékban

KELENGYE

áruház Sz. László-tér 5. sz., a ...

Krámer fele bolt

helyiségben.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektrotechnikai cikkek és $\frac{1}{2}$ Wattos Wolfram szálás Tungram-égők állandóan raktáron.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítva. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, $\frac{1}{2}$ wattos villámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerező telefonja

55.

Főszerező telefonja

55.